

Pradžia>Kreipimasis į teisimą>ES ir nacionalinės teisės sistemos>Specializuoti nacionaliniai teismai Liikmesriikide erikohtud

Ispanija

Hispaania 1978. aasta põhiseaduse artiklis 117 on sätestatud, et Hispaania kohtute korraldus ja toimimine põhineb jurisdiktsiooni ühtsuse põhimõttel.

Hispaania kohtusüsteemis on üldkohtud jagatud õigusharude alusel neljaks: tsiviilkohtud, kriminaalkohtud, halduskohtud ning sotsiaal- ja töökohtud.

Lisaks sellele nelikjaotusele tunneb Hispaania kohtusüsteem veel militaarõigust, mille kohaldamise eest vastutavad eranditult seaduse kohaselt loodud sõjaväekohtud.

Üldkohtute ja sõjaväekohtute vahelist kohtualluvuskonflikte mis tahes õigusharushar lahendab Hispaania kõrgeima kohtu (*Tribunal Supremo*) kohtualluvuse konfliktide lahendamise kolleegium (*Sala de Conflictos de Jurisdicción*). Sinna kuuluvad kõrgeima kohtu esimees, kaks selle kõrgeima kohtu asjaomase kolleegiumi kohtunikku, mis menetleb selle õigusharu asju, mida vaidlus puudutab, ja kaks sõjaväeasjade kolleegiumi (*Sala de lo Militar*) kohtunikku. Kõik need kohtunikud nimetab ametisse kohtute üldnõukogu (*Consejo General del Poder Judicial*).

Üldkohtute pädevuses olevate õigusharude sees on ka teemade alusel spetsialiseerunud kohtud. Nii on näiteks olemas naistevastase vägivalda asjade kohtud, kaubanduskohtud, karistus- ja vangistusjärelvalve kohtud ja alaealiste asjade kohtud.

Konstitutsiooniline seadus kohtuvõimu kohta (*Ley Orgánica del Poder Judicial* – LOPJ, edaspidi „kohtute seadus“) näeb ette järgmised erikohtud.

KAUBANDUSKOHTUD

Kaubanduskohtud (*Juzgados de lo Mercantil*) on erikohtud, mis tegutsevad alates 1. septembrist 2004. Need kohtud kuuluvad tsiviilkohtute süsteemi.

TÖÖPIIRKOND

Üldiselt on igas provintsis vähemalt üks kaubanduskohus, mis asub provintsi keskuses ja mille tööpiirkond hõlmab kogu provintsi.

Kaubanduskohtud võib luua ka teistes linnades peale provintsi keskuse, kui see on rahvaarvu, tööstus- või kaubanduskeskuste olemasolu või majandusliku tegevuse tõttu õigustatud. Nende kohtute tööpiirkond piiritletakse igal konkreetsel juhul eraldi.

Lubatud on luua kaubanduskohtuid, mille tööpiirkond hõlmab sama autonoomse piirkonna kaht või enam provintsi.

PÄDEVUS

Kaubanduskohtud lahendavad neid reguleeriva seaduse alusel **maksejõuetusega** seotud asju.

Kaubanduskohtud lahendavad ka tsiviilkohtu pädevusse kuuluvaid asju, sealhulgas ebaausa konkurentsi, tööstusomandi, intellektuaalse omandi ja reklaamiga seotud nõudeid ning kõiki asju, mis algatatakse äriühingute ja ühistute tegevust reguleerivate õigusnormide alusel.

Kaubanduskohtute pädevuses on **välisriikide kohtute ja vahekohtute otsuste tunnustamine ja täitmine**, kui need puudutavad kaubanduskohtu pädevusse kuuluvaid küsimusi, välja arvatud juhul, kui asi kuulub vastavalt välislepingutele ja muudele rahvusvahelistele sätetele mõne muu kohtu pädevusse.

EDASIKAEBUSED

Esimese astme kaubanduskohtu otsuse (v.a maksejõuetust puudutavad otsused tööõiguslikes küsimustes) saab seadusega ettenähtud korras edasi kaevata provintsikohtule, mille üks või mitu koda peavad olema sellele valdkonnale spetsialiseerunud, nagu on sätestatud kohtute seaduses.

Muid kohtute seaduses ette nähtud edasikaebusi võib esitada nimetatud seaduses sätestatud juhtudel.

ÜHENDUSE KAUBAMÄRGI KOHTUD

Ühenduse kaubamärgi kohtud (*Juzgados de Marca Comunitaria*) on Alicante asuvad kaubanduskohtud, mis menetlevad esimeses astmes eranditult nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määruse (EÜ) nr 40/94 (ühenduse kaubamärgi kohta) ja nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 6/2002 (ühenduse disainilahenduse kohta) alusel algatatud asju.

Nende kohtute tööpiirkond hõlmab kogu Hispaania territooriumi ja ainuüksi sel otstarbel nimetatakse neid kohtuid ühenduse kaubamärgi kohtuteks.

Need kohtud kuuluvad tsiviilkohtute süsteemi.

Peale selle menetleb (menetlevad) Alicante provintsikohtu erikoda/kojad teises astmes eranditult kõiki kaebusi, millele on osutatud nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määruse (EÜ) nr 40/94 (ühenduse kaubamärgi kohta) artiklis 101 ja nõukogu 12. detsembri 2001. aasta määruses (EÜ) nr 6/2002 ühenduse disainilahenduse kohta. Nende kohtute tööpiirkond hõlmab kogu Hispaania territooriumi ja ainuüksi sel otstarbel nimetatakse neid kohtuid ühenduse kaubamärgi kohtuteks.

KARISTUS- JA VANGISTUSJÄRELEVALVE KOHTUD

Karistus- ja vangistusjärelvalve kohtutele (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*) on kinnipidamisasutuste üldseadusega (*Ley General Penitenciaria*) antud pädevus järgmistes küsimustes: vabadusekaotuse ja vabadust piiravate meetmete täideviimine, kinnipidamisasutuste juhtkondade distsiplinaarvõimu kohtulik kontroll, kinnipeetavate õiguste ja huvide kaitsmine ja muud seaduses sätestatud küsimused. Need kohtud kuuluvad kriminaalkohtute süsteemi.

TÖÖPIIRKOND

Igas provintsis on üks või mitu karistus- ja vangistusjärelvalve kohut, mis kuuluvad kriminaalkohtute süsteemi.

Madridis on üks või mitu üleriigilist karistus- ja vangistusjärelvalve kohut, mille tööpiirkond hõlmab kogu Hispaaniat.

PÄDEVUS

Karistus- ja vangistusjärelvalve kohtutele on kinnipidamisasutuste üldseadusega antud pädevus järgmistes küsimustes: vabadusekaotuse ja vabadust piiravate meetmete täideviimine, kinnipidamisasutuste juhtkondade distsiplinaarvõimu kohtulik kontroll, kinnipeetavate õiguste ja huvide kaitsmine ja muud seaduses sätestatud küsimused.

EDASIKAEBUSED

Provintsi karistus- ja vangistusjärelvalve kohtu otsuse saab seadusega ettenähtud korras edasi kaevata provintsikohtule.

Muid kohtute seaduses ette nähtud edasikaebusi võib esitada nimetatud seaduses sätestatud juhtudel.

ALAEALISTE ASJADE KOHTUD

TÖÖPIIRKOND

Igas provintsis on vähemalt üks alaealiste asjade kohus (*Juzgado de Menores*), mis asub provintsi keskuses ja mille tööpiirkond hõlmab kogu provintsi. Madridis asub üleriigiline alaealiste asjade kohus, mille tööpiirkond hõlmab kogu Hispaaniat ja mis menetleb alaealiste kriminaalvastustust reguleerivate õigusaktidega tema pädevusse antud asju.

PÄDEVUS

Alaealiste asjade kohtute pädevusse kuulub 14–18aastaste isikute poolt väidetavalt toime pandud kuritegude lahendamine.

Alaealiste asjade kohtute kohtunikud täidavad ülesandeid, mis on sätestatud seadustes, mis puudutavad kuriteona liigitatavaid tegusid toime pannud alaealisi, ning muid kohustusi, mis on neile alaealistega seoses seadusega pandud.

EDASIKAEBUSED

Provintsi alaealiste asjade kohtu otsuse saab seadusega ettenähtud korras edasi kaevata provintsikohtusse.

Muid kohtute seaduses ette nähtud edasikaebusi võib esitada nimetatud seaduses sätestatud juhtudel.

NAISTEVASTASE VÄGIVALLA ASJADE KOHTUD

TÖÖPIIRKOND

Igas ringkonnas on vähemalt üks naistevastase vägivalla asjade kohus (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*), mis asub ringkonna keskuses ja mille pädevus hõlmab kogu seda territooriumi. Neid nimetatakse vastavalt nende asukohaks olevale omavalitsusüksusele.

Valitsus võib kohtute üldnõukogu ettepanekul ja asjakohasel juhul autonoomse piirkonna valitsuse aruande alusel, juhul kui õigusemõistmine on antud üle sellele autonoomsele piirkonnale, laiendada kuningliku dekreediga naistevastase vägivalla asjade kohtute pädevust, nii et see hõlmab sama provintsi kaht või enamat ringkonda.

Kohtute üldnõukogu võib juhtkolleegiumide (*Salas de Gobierno*) aruande põhjal otsustada, et nendes tööpiirkondades, kus see on töökoormuse tõttu nõutav ja asjakohane, võib nende kohtute pädevusse kuuluvaid asju asjakohasel juhul menetleda esimese astme ja eeluurimiskohus (*Juzgado de Primera Instancia e Instrucción*) või eeluurimiskohus (*Juzgado de Instrucción*).

Ringkondades, kus on ainult esimese astme ja eeluurimiskohus, menetleb see kohus naistevastase vägivalla asjade kohtu pädevusse kuuluvaid asju.

Naistevastase vägivalla asjade kohtud kuuluvad kriminaalkohtute süsteemi.

PÄDEVUS

Naistevastase vägivalla asjade kohtud menetlevad kriminaalkohtuna vastavalt kriminaalmenetluse seaduses (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*) sätestatud menetlusele ja edasikaebamise korrale muu hulgas järgmisi küsimusi:

juurdlused, mille eesmärk on määrata kindlaks karistusõiguslik vastutus kriminaalseadustiku (*Código Penal*) peatükkide alusel, mis käsitlevad tapmist, aborti, kehavigastuste tekitamist, inimloote kahjustamist, vabaduse piiramist, inimväärikuse alandamist, seksuaalset enesemääramist, eraelu kaitset ning õigust oma kujutisele ja maine kaitset ja muid vägivalla või hirmutamise abil toimepandud kuritegusid, kui teod on toime pandud praeguse või endise abikaasa või teo toime pannud isikuga analoogses suhtes oleva või olnud naise vastu (ka juhul, kui need isikud ei ela koos), samuti enda või abikaasa või elukaaslase järeltulijate või alaealiste või puudega isikute vastu, kes elavad teo toimepanijaga koos või kelle suhtes on tema abikaasal või elukaaslasel vanema õigus, kes on abikaasa või elukaaslase eestkostes või hoolduse all või tema perekonnas hooldamisel, sealhulgas juhul, kui on toime pandud soolise vägivalla akt; juurdlused, mille eesmärk on määrata kindlaks karistusõiguslik vastutus ükskõik millise perekondlike õiguste või kohustuste vastase kuriteo eest, kui ohver on mõni eelmises punktis nimetatud isik;

ohvrile lähenemise keelu kehtestamine, ilma et see piiraks järelevalvekohtunikule (*Juez de Guardia*) antud volitusi;

seaduse kohaselt nende pädevusse kuuluvate väiksemate õigusrikkumistega seotud asjade menetlemine ja neis otsuse tegemine, kui ohver on mõni ülal nimetatud isik;

Euroopa Liidus nende pädevusse kuuluvates kriminaalasjadest tehtud otsuste vastastikuse tunnustamise dokumentide väljaandmine ja täitmisele pööramine; juurdlused, mille eesmärk on määrata kindlaks karistusõiguslik vastutus kriminaalseadustiku artiklis 468 sätestatud ja selle alusel karistatava rikkumise eest, kui õigusrikkumise tõttu kannatanud isik, kellega seotud karistus-, kaitse- või julgeolekumeedet on rikutud, on teo toimepanija praegune või endine abikaasa või teo toime pannud isikuga analoogses suhtes olev või olnud naine (ka juhul, kui need isikud ei ela koos), samuti teo toimepanija või tema abikaasa või elukaaslase järeltulija või alaealine või puudega isik, kes elab teo toimepanijaga koos või kelle suhtes on tema abikaasal või elukaaslasel vanema õigus või kes on abikaasa või elukaaslase eestkostes või hoolduse all.

Naistevastase vägivalla asjade kohtud võivad tsiviilkohtuna vastavalt kriminaalmenetluse seaduses sätestatud menetlusele ja edasikaebamise korrale menetleda muu hulgas järgmisi küsimusi:

põlvnemine, emadus ja isadus;

abielu kehtetuks tunnistamine, lahuselu ja lahutus;

isade ja laste vahelised suhted;

perekonda puudutavate meetmete vastuvõtmine või muutmine;

asjad, mis on seotud ainult laste hooldusõigusega või elatise, mida üks vanem nõuab laste nimel teiselt vanemalt;

lapsendamise heakskiitmise vajadus;

alaealiste kaitset puudutavate haldusotsuste vaidlustamine.

Naistevastase vägivalla asjade kohtutel on tsiviilkohtuna ainuõiguslik ja täielik pädevus juhul, kui kumulatiivselt on täidetud järgmised tingimused:

tegemist on mõne eelmises lõigus nimetatud küsimusega seotud tsiviilkohtumenetlusega;

üks tsiviilkohtumenetluse pooltest on soolise vägivalla ohver;

üht tsiviilkohtumenetluse pooltest süüdistatakse soolise vägivalla toime panemises, sellele kihutamises või kaasaaitamises;

naistevastase vägivalla asjade kohtus on algatatud kriminaalmenetlus seoses naistevastasest vägivallast tulenenud kuriteo või väärteoga või soolise vägivalla ohvri kaitseks on välja antud lähenemiskeeld.

Kui kohtuniku hinnangul puudub tegudel, millest kohut on teavitatud, selge seos soolise vägivallaga, võib ta avalduse tagasi lükata ja saata selle edasi pädevale kohtule.

Ühelgi neil juhul ei ole lubatud kasutada lepitust.

EDASIKAEBUSED

Provintsi naistevastase vägivalla asjade kohtu otsuse saab seaduses sätestatud korras edasi kaevata provintsikohtusse.

Muid kohtute seaduses ette nähtud edasikaebusi võib esitada kohtute seaduses sätestatud juhtudel.

KOHTUTE ÜLDNÕUKOGU OTSUSEGA LOODUD ERIKOHTUD

Hispaanias võib kohtute seaduse alusel luua erikohtuid, eeldusel et need ei riku jurisdiktsiooni ühtsuse põhimõtet, vaid kuuluvad viite liiki kohtutest koosnevasse süsteemi. Nii on see näiteks kaubanduskohtute, alaealiste asjade kohtute ja naistevastase vägivalla asjade kohtute puhul. Erikohtuid võib luua ka sama seaduse artikli 98 alusel kohtute üldnõukogu. Nii on see näiteks perekonnakohtute (*Juzgados de Familia*), hüpoteegiga tagatud nõuete täite kohtute (*Juzgados de Ejecución Hipotecaria*) ja täitevkohtute (*Juzgados de Ejecutorias*) puhul.

Muud erikohtud

Hispaania 1978. aasta põhiseaduse VI jaotise artiklis 117 on sätestatud riigi kohtute korralduse ja toimimise alusena jurisdiktsiooni ühtsuse põhimõte.

See põhimõte väljendub ainujurisdiktsioonis, mis koosneb ühest ainsast üldkohtuid moodustavast kohtunikukonnas.

Hispaania põhiseaduses on sätestatud, et õigus pärineb rahvalt ning seda mõistavad kuninga nimel kohtunikud (*juez* või *magistrado*), kes on sõltumatud, kannavad vastutust oma tegevuse eest, järgivad oma tegevuses üksnes õigusriigi põhimõtteid ja keda ei saa ametist tagandada.

Kohtunike ametist vabastamine, üleviimine, tegevuse peatamine või pensionile saatmine on võimalik ainult õigusega ette nähtud alustel ja tagatistega.

Kohtuvõimu teostamise pädevus igasuguses menetluses ehk otsuste tegemine ja nende täideviimine kuulub eranditult seaduse kohaselt loodud kohtutele vastavalt seaduses sätestatud pädevus- ja menetlusnormidele.

Kohtud ei täida muid ülesandeid peale eelmises lõigus nimetatute ja nende, mis on neile seadusega sõnaselgelt pandud mis tahes õiguse tagamiseks.

Kohtuvõimust eraldi näeb põhiseadus eri jaotistes ette kahe põhiseadusliku organi olemasolu. Need organid on täiesti sõltumatud ja erapooletud ning nende suhtes kohaldatakse ainult õigusriigi põhimõtet.

Need põhiseaduslikud organid on konstitutsioonikohus (*Tribunal Constitucional*) ja riigikontroll (*Tribunal de Cuentas*).

KONSTITUTSIOONIKOHUS

Hispaania konstitutsioonikohus on kohtuvõimuväline organ.

Konstitutsioonikohus on põhiseaduse kõrgeim tõlgendaja, kes on teistest põhiseaduslikest organitest sõltumatu ning selle suhtes kohaldatakse ainult põhiseadust ja asjakohast konstitutsioonilist seadust.

Ta on ainus omalaadne ja tema pädevus hõlmab kogu Hispaaniat.

KOOSSEIS

Konstitutsioonikohus koosneb 12 kohtunikust, kelle nimetab ametisse kuningas. Neist kohtunikest neli määratakse Hispaania Saadikute Kongressi (*Congreso de los Diputados*) ettepanekul liikmete kolme viiendiku poolthäälega, neli senati (*Senado*) ettepanekul sama suure poolthääle arvuga, kaks valitsuse ettepanekul ja kaks kohtute üldnõukogu ettepanekul. Ametisse nimetatud kohtunikud valivad endi seast esimehe ja aseesimehe.

PÄDEVUS

Konstitutsioonikohus menetleb muu hulgas järgmisi seadusega määratud asju seadusega ettenähtud korras:

seaduste, määruste ja seaduse jõuga aktide põhiseadusvastasuse kohta esitatud kaebused;

põhiseaduse artikli 53 lõikes 2 nimetatud kodanikuõiguste ja -vabaduste riivega seotud kaebused;

riigi ja autonoomsete piirkondade pädevust või autonoomsete piirkondade omavahelist pädevust puudutavad põhiseaduslikud vaidlused;

riigi põhiseaduslike institutsioonide vahelised vaidlused;

välislepingute põhiseadusele vastavaks tunnistamine.

Lisateave: [konstitutsioonikohus](#)

RIIGIKONTROLL

Riigikontroll on kõrgeim riigi ja avaliku sektori arvepidamise ja majandusliku juhtimise kontrolli teostav organ.

Riigikontrollil on oma pädevus, kuid ta kuulub seadusandliku võimu sfääri ja annab otse aru Hispaania parlamendile (*Cortes Generales*).

KOOSSEIS

Riigikontroll koosneb 12 liikmest ehk audiitorist (*Consejeros de Cuentas*), kellest kuus nimetab saadikute kongress ja kuus senat. Neid puudutavad samad sõltumatuse, tagandamatuse ja huvide konfliktist hoidumise põhimõtted nagu kohtunikkegi.

FUNKTSIOONID

Riigikontrollil on kaks funktsiooni.

Kontrollifunktsioon, mis seisneb avaliku sektori finants- ja majandustegevuse õiguspärasuse, tõhususe ja ökonoomsuse pidevas kontrollimises väljastpoolt.

Kohtufunktsioon, mis seisneb riigi vara ja vahendeid käsutavate isikute raamatupidamisalase vastutusega seotud asjade lahendamises, et saavutada riiklike vahendite omastamisega, ebakorrekse, puuduliku või puuduva põhjendusega kasutamisega või muudel põhjustel tekitatud kahju hüvitamine.

Lisateave: [riigikontroll](#)

TAVAÕIGUSLIKUD KOHTUD

Põhiseaduse artikkel 125 tunnustab tavaõiguslikke kohtuid kui rahva õigusemõistmises osalemise viisi.

Kohtute seaduse artikkel 19 tunnustab tavaõiguslike kohtutena (*tribunales consuetudinarios*) Valencia piirkonna veekohut (*Tribunal de las Aguas de la Vega Valencia*) ja Murcia tarkade nõukogu (*Consejo de Hombres Buenos de Murcia*). Mõlemad on veemajanduse küsimustega tegelevad tavaõiguslikud institutsioonid.

Alates 2009. aastast on need kaks Hispaania tavaõiguslikku kohut kantud inimkonna vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja ning need kujutavad endast elavat tõendust inimrühmade suutlikkusest luua ühiskondlikel alustel demokraatlikult keerukaid süsteeme.

VALENCIA PIIRKONNA VEEKOHUS

See on vanim kohtuinstitutsioon Euroopas.

Ta tegutseb Valencia piirkonnas.

Kohus koosneb kaheksast liikmest, kelle on demokraatlikult valinud Valencia viljaka ala (Huerta Valenciana) põllumajandustootjad. Tema pädevuses on vee võrdne jagamine põllumajanduslike maade eri omanike vahel, põllumajandustootjatevaheliste vaidluste lahendamine ja karistuse määramine niisutuseeskirjade rikkumise eest.

MURCIA TARKADE NÕUKOGU

Murcia tarkade nõukogu (*Consejo de Hombres Buenos*) loodi juba keskajal. See tegutseb ametlikult alates 1849. aastast ja on reguleeritud kui Murcia viljaka ala (*Huerta de Murcia*) kõrgeim kohtuorgan. Nõukogusse kuuluvad esimees, sekretär ja veel viis liiget.

Nõukogu avalik kohtuistung toimub igal neljapäeval omavalitsuse istungitesaalis ja otsused võetakse vastu samal päeval või hiljemalt järgmisel istungil.

Otsused võetakse vastu häälteenamusega, kusjuures võrdse häältearvu korral on otsustav hääл esimehel. Murcia tarkade nõukogu määrab ainult rahalisi karistusi. Kohtu tehtud otsused on lõplikud ja täitmiseks.

Lisateave: [Murcia tarkade nõukogu](#)

Seotud lingid

HISPAANIA KOHTUTE ÜLDNÕUKOGU

HISPAANIA KONSTITUTSIOONIKOHUS

HISPAANIA RIIGIKONTROLL

HISPAANIA TAVAÕIGUSLIKUD KOHTUD

Viimati uuendatud: 17/01/2024

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.